

POLSKA DROGA DO WOLNOŚCI – LATA 80-TE

Lata osiemdziesiąte XX wieku to najważniejsza dekada w dziejach współczesnej Polski. To właśnie wtedy doszło do wielkiego zrywu Polaków i powstania ruchu, który po wielu latach trudnych doświadczeń doprowadził do kresu Polski Ludowej.

WYBÓR KAROLA WOJTYŁY NA PAPIEŻA 1978R.

Władza komunistyczna, która przez lata walczyła z Kościołem w Polsce i robiła wszystko, aby go sobie podporządkować, otrzymała w 1978 roku niespodziewany cios. Na tronie Stolicy Apostolskiej zasiadł Polak, który dla PZPR okazał się nie lada problemem, dla społeczeństwa zaś ogromnym wsparciem. Według szacunków jego kandydaturę poparło 103 kardynałów na 111 głosujących. Wynik wyboru ogłoszono o godzinie 18:44.

W roku 1980 w Polsce miały miejsce protesty robotnicze. W konsekwencji doprowadziły do wybuchu powstania. Zlegalizowany został związek zawodowy "Solidarność", jego legalizacja poskutkowała dynamicznym rozwojem, i przekształceniem się w ruch społeczny.

ROK 1980 – ROZWÓJ WŁADZ
PRL I PROTESTY
ROBOTNICZE

POWSTANIE I DZIAŁALNOŚĆ "SOLIDARNOŚCI"

Fala sierpniowych strajków z 1980 r. doprowadziła do powstania NSZZ "Solidarność" - pierwszej w krajach komunistycznych, niezależnej od władz, legalnej organizacji związkowej. Wielkie przemiany, które dokonały się w państwie polskim w konsekwencji wydarzeń sierpniowych z roku 1980, rozpoczęły wyjątkowo specyficzny okres w historii Polski, znany pod nazwą „16 miesięcy Solidarności”. Historycy często stosują zaś termin „okres dwuwładzy”, co wiąże się ze względną wolnością, jaką mogli cieszyć się Polacy przez ten czas.

9 PAŹDZIERNIKA 1980 R.
LITERACKA NAGRODA NOBLA
DLA CZESŁAWA MIŁOSZA

O tym, że Czesław Miłosz może otrzymać Nagrodę Nobla informowała już na początku sierpnia Służba Bezpieczeństwa w wewnętrznych raportach: "Uzyskane informacje dowodzą, że należy się liczyć z możliwością otrzymania Nagrody Nobla w dziedzinie literatury przez Cz. Miłosza".

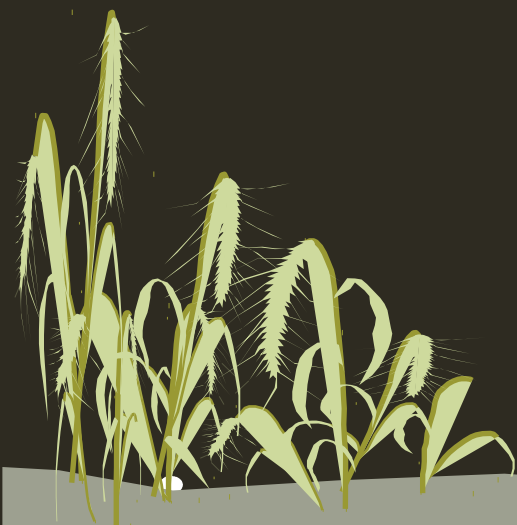
ZAMACH NA JANA PAWŁA II – 1981R.

13 maja 1981, podczas audiencji generalnej na placu św. Piotra w Rzymie o godzinie 17:19, Jan Paweł II został postrzelony przez tureckiego zamachowca Mehmeta Alego Ağcę. Zamachowiec celował w głowę, jednak chwilę wcześniej papież pochylił się nad małą dziewczynką i uniknął śmiertelnego postrzału. Wśród pielgrzymów wybuchła panika, mimo to sprawcę zamachu natychmiast. Papieża przewieziono z placu Świętego Piotra prosto do kliniki Gemelli, gdzie przez kilka godzin był operowany.

Dziesięć dni po zamachu lekarze z kliniki Gemelli poinformowali, że życiu papieża nie zagraża niebezpieczeństwo. Po trzech tygodniach Jan Paweł II powrócił do Watykanu. W pierwszym publicznym przemówieniu po zamachu papież przebaczył Ali Ağcy.

WPROWADZENIE STANU WOJENNEGO

Grudzień 1981 roku okazał się tragiczny dla całego kraju. Władza podjęła drastyczne działania, które całkowicie sparaliżowały i uniemożliwiły jawną działalność opozycji. Dla wielu działaczy nie było innego wyjścia – musieli zejść pod ziemię i zacząć walkę konspiracyjną.

WPROWADZENIE STANU WOJENNEGO - PACYFIKACJA KOPALNI „WUJEK”

Strajkujący górnicy domagali się uwolnienia Ludwiczaka oraz innych aresztowanych działaczy z całego kraju, a także zniesienia stanu wojennego, co miało umożliwić ponowną działalność związku. Stanął nie tylko „Wujek” – na terenie woj. katowickiego strajkowało około 50 zakładów pracy.

Władze PRL postanowiły spacyfikować „bunt” górników także po to, by zastraszyć innych. Już 14 grudnia wojsko i milicja przystąpiły do tłumienia protestów. W Jastrzębiu-Zdroju pod kopalnią „Manifest Lipcowy” otworzono ogień do górników, raniąc czterech z nich.

Była to zapowiedź najkrwawszej pacyfikacji w okresie stanu wojennego – masakry przeprowadzonej przez ZOMO na terenie KWK „Wujek”, gdzie strajkowało ok. trzech tys. górników. Decyzję o użyciu siły podjęto 15 grudnia wieczorem, podczas narady Wojewódzkiego Komitetu Obrony. Ogrom sił, które skierowano do kopalni – 1471 funkcjonariuszy MO i ZOMO oraz 760 żołnierzy, dysponujących 22 czołgami i 44 wozami bojowymi – jednoznacznie świadczył o zamiarach komunistów. Początek akcji „odblokowania” kopalni zaplanowano na 16 grudnia.

Kilka minut po godzinie 8.00 teren KWK „Wujek” szczelnie otoczyła milicja, do której później dołączyło wojsko. Po wezwaniu strajkujących do rozejścia się (niewzruszeni protestujący odśpiewali m.in. Mazurka Dąbrowskiego), użyciu armatek wodnych i wyrzutni gazu, rozpoczął się szturm na kopalnię. Na teren zakładu wjechały czołgi i wozy bojowe, taranując ogrodzenie. Strajkujący próbowali się bronić m.in. przy użyciu metalowych prętów. Stawiali też pośpiesznie barykady.

Największy dramat rozegrał się ok. 12.30, gdy do akcji pacyfikacyjnej skierowano pluton specjalny ZOMO. Funkcjonariusze wyposażeni w pistolety maszynowe zabili sześciu górników. Bilans ofiar śmiertelnych wzrósł potem do dziewięciu – trzech rannych zmarło w szpitalu.

Plan zduszenia siłą strajku w KWK „Wujek”, a także charakter ran postrzałowych ofiar (jamy brzusznej, klatki piersiowej czy czaszki) dowodzą, że masakra z 16 grudnia była działaniem z premedytacją. Świadczy o tym także fakt utrudniania przez

5 PAŹDZIERNIKA 1983 R. - OGŁOSZENIE
PRZEZ KOMITET NOBLOWSKI DECYZJI
O PRYZNANIU LECHOWI WAŁĘSIE
POKOJOWEJ NAGRODY NOBLA

Komitet Noblowski w swoim uzasadnieniu dokładnie wyjaśnił powody przyznania nagrody Polakowi. Wskazano, że działania Lecha Wałęsy "charakteryzowały się determinacją w dążeniu do rozwiązania problemów jego kraju poprzez negocjacje i współpracę, bez uciekania się do przemocy".

Ponadto stwierdzono, że Wałęsa "próbował zapoczątkować dialog między organizacją, którą reprezentuje – 'Solidarność' – a władzami". "Komitet uznaje Wałęsę za wyraziciela tęsknoty za wolnością i pokojem, która – mimo nierównych warunków – istnieje niepokonana we wszystkich narodach świata. W czasach, w których odprężenie i pokojowe rozwiązywanie konfliktów są bardziej potrzebne niż kiedykolwiek wcześniej, wysiłek Wałęsy jest zarówno natchnieniem, jak i przykładem" – dodano na koniec.

WIZYTA JANA PAWŁA II W POLSCE 1983R.

Pielgrzymka w 1983r. była najtrudniejszą pielgrzymką Jana Pawła II do swojej Ojczyzny. Trwał stan wojenny, „Solidarność” została zdelegalizowana. Pielgrzymki tej pragnęli jednak wszyscy: przygaszone społeczeństwo, Kościół oraz komuniści, którzy „chcieli zbić na niej kapitał polityczny”.

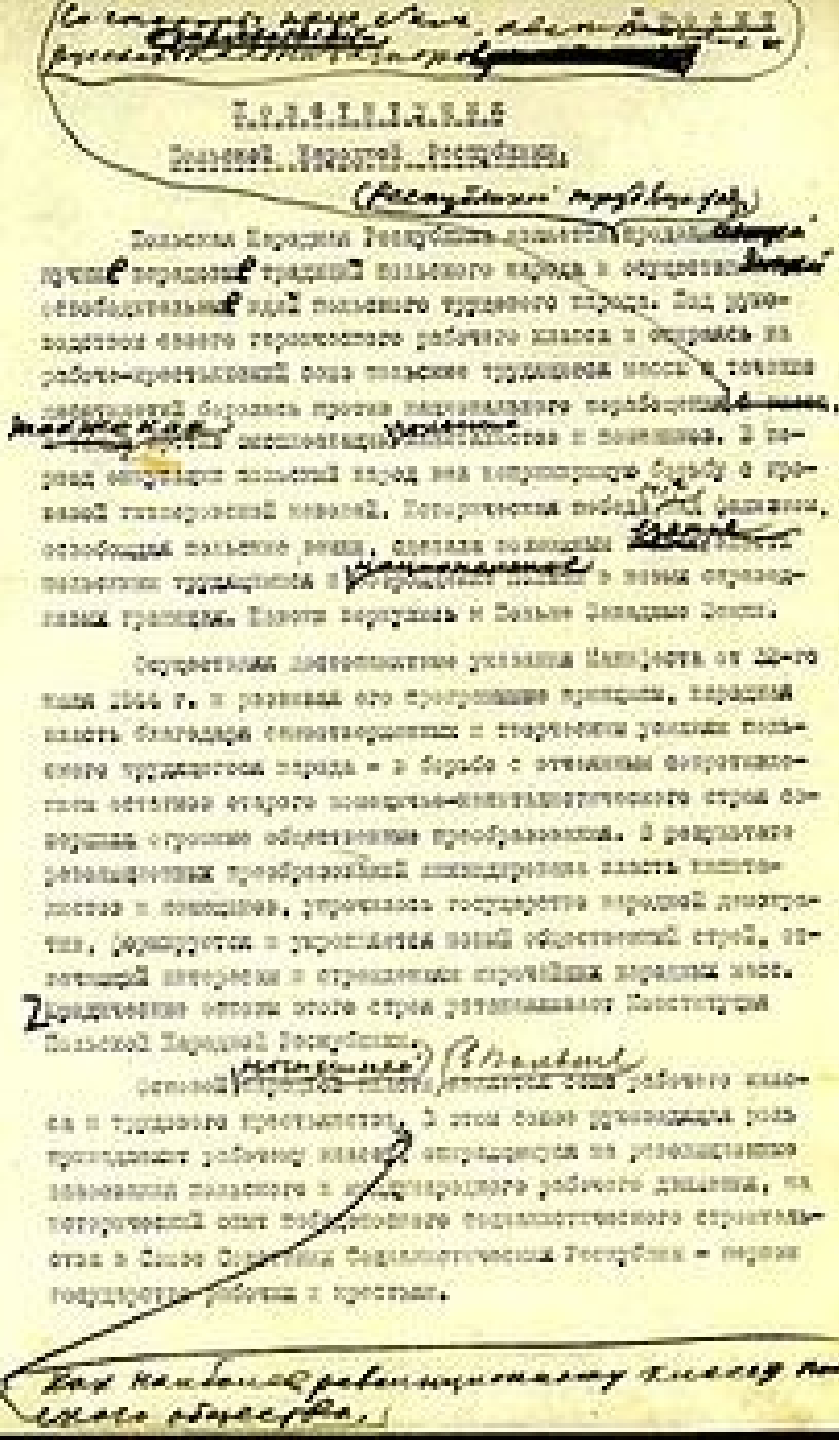
ZAMORDOWANIE KS. JERZEGO POPIEŁUSZKI 1984R.

19 października 1984 r. został bestialsko zamordowany ks. Jerzy Popiełuszko. Zabito go za jego działalność i pogląd na ówczesną sytuację polityczną.

Ks. Popiełuszko został porwany 19 października, gdy wracał z nabożeństwa w Bydgoszczy. Wspólnie ze swoim kierowcą zostali zatrzymani na drodze, a następnie skrepowani przez trzech funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa. Przed śmiercią ks. Jerzy był bity i torturowany. Sam fakt porwania i późniejszego zabójstwa wyszedł na jaw dzięki Waldemarowi Chrostowskiemu, kierowcy ks. Popiełuszki, któremu udało się uciec z rąk funkcjonariusz SB. Przez 11 dni, aż do 30 października, kiedy to odnaleziono ciało ks. Jerzego, w całym kraju odbywały się czuwania i modlitwy za jego bezpieczny powrót. W wielu miejscach pojawiały się transparenty z hasłami skierowanymi pod adresem władz, wzywającymi by te „oddały ks. Popiełuszkę”. Pomimo kilkudniowego oczekiwania, wiadomość o jego morderstwie stała się dla wielu szokiem. Pogrzeb zamordowanego, który odbył się 3 listopada w Warszawie, stał się wielką manifestacją – szacuje się, że wzięło w nim udział ok. 600 tys. osób.

1986 – WDRAŻANIE ZMIAN GOSPODARCZYCH W POLSCE

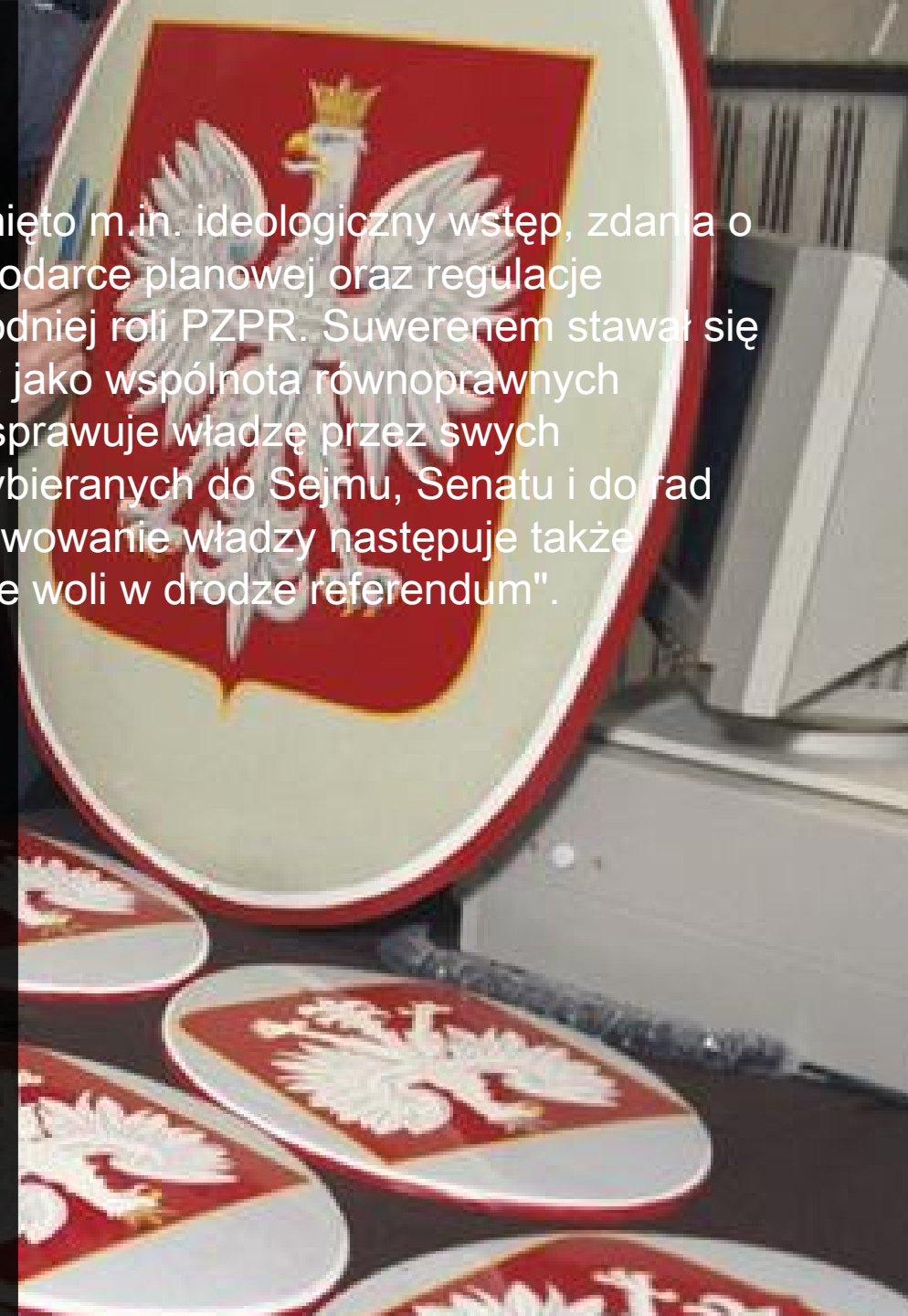
Rozpoczęto wówczas wdrażanie zmian gospodarczych dla uprzywilejowanych członków PZPR i służb specjalnych i sił zbrojnych. Powstały nowe uchwały sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

UPADEK PRL – 1989R.

Z konstytucji usunięto m.in. ideologiczny wstęp, zdania o socjalizmie i gospodarce planowej oraz regulacje dotyczące przewodniej roli PZPR. Suwerenem stawał się Naród, rozumiany jako wspólnota równoprawnych obywateli, który "sprawuje władzę przez swych przedstawicieli wybieranych do Sejmu, Senatu i do rad narodowych; sprawowanie władzy następuje także poprzez wyrażanie woli w drodze referendum".

29 grudnia 1989 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, przywracając historyczną nazwę państwa - Rzeczpospolita Polska oraz dawne godło - orła w koronie. Za nowelizacją głosowało 374 posłów, 11 wstrzymało się od głosu, a tylko jeden był przeciwny - poseł z PZPR.

JAK POLICY WSPOMINAJĄ TEN CZAS?

Lata 80 w Polsce? Meblościanka, boazeria lub tapety na ścianach, kaseciak Kasprzak, telewizor Rubin i paprotka w doniczce - taki obraz wnętrza przychodzi do głowy każdemu, kto owe czasy pamięta. Historycy polskiego dizajnu nazywają ten okres "straconą dekadą". To czas deficytów, stanu wojennego, obniżenia poziomu produkcji i tym samym poziomu życia.

DZIĘKUJĘ ZA
OBEJRZENIE
PREZENTACJI